

nen- en buitenland. Naast boeken en tijdschriften bevat de bibliotheek een zeer groot aantal overdrukken. In de loop der jaren is mede door het ruilverkeer een uitgebreide bibliotheek op plantenziektenkundig gebied opgebouwd, van grote waarde voor het heden doch ook voor de toekomst. Na de scheiding in 1919 was bij de doorlopende nummering van de catalogus ongeveer het getal 3000 bereikt, thans is het getal 19000 bijna bereikt. De goede naam van het Laboratorium heeft meegeholpen dit gunstige resultaat te bereiken.

Maar beter nog dan de materiële vooruitgang geeft de vermeerdering van het personeel, ten dele verbonden aan de Landbouwhogeschool, ten dele gedetacheerd, de groei van het Laboratorium weer. Waren bij de opening in 1923 totaal 15 personen werkzaam, thans komen meer dan 40 vrouwen en mannen hier hun dagelijks bezigheden verrichten.

Vermeld dient nog te worden, dat in de winter van 1944, toen de bewoners van Wageningen geëvacueerd waren, de Duitse staf haar zetel in het gebouw genomen heeft. De chaos, die bij de terugkeer door de werkers gevonden werd en de schade aan meubilair en installatie berokkend, behoeven niet nader beschreven te worden. Deze periode heeft de ontwikkeling en de groei van het Laboratorium wellicht tijdelijk geremd, zij heeft deze niet kunnen stuiten. Moge deze groei zich verder blijven ontplooiën en het „Laboratorium voor Mycologie en Aardappelonderzoek” zich blijven ontwikkelen tot steun van de Nederlandse Landbouw. Deze te bevorderen is de beste wijze, waarop het werk van de oprichter na zijn vertrek geëerd kan worden.

ENKELE HERINNERINGEN VAN EEN OUD-ASSISTENT

DOOR

DR IR J. C. DORST

In Mei 1916 werd ik benoemd tot assistent aan het Instituut voor Phytopathologie, verbonden aan de toenmalige Rijks Hogere Land-, Tuin-, en Bosbouwschool, met de taak de afdelingschef, DR H. M. QUANJER, behulpzaam te zijn bij de uitvoering van zijn onderzoekingen over aardappelziekten.

Met groot genoegen aanvaardde ik dit assistentschap. QUANJER had door zijn lessen mijn belangstelling weten te wekken voor plantenziekten en vooral zijn beschouwingen over de „veroudering” van de aardappel had ik met meer dan gewone aandacht gevolgd. Min of meer toevallig was ik met dit vraagstuk in aanraking gekomen. Op het bedrijf, waar ik een deel van mijn practijktijd doorbracht, werd tijdens een boerenvisite geklaagd over het „verslijten” van de Zeeuwse Blauwe en de volgende dag kreeg ik de opdracht een paar honderd goede planten te merken. De instructie luidde ongeveer: „Grote forse planten, met 2 of 3 stengels en mooi grof blad.” Gewapend met een bosje stokjes trok ik naar het veld, maar al spoedig bleek mij dat deze taak niet zo eenvoudig was. Ik vond verscheidene „hoge planten”, planten met bovengrondse knollen, „krulziekte”, „kroeskoppen” en „bonte planten”, terwijl het aantal stengels van de verschillende exemplaren ook zeer uiteenliep. Toen ik klaar was met mijn taak had ik het onbevredigende gevoel, dat ik een beetje in de loterij had gespeeld.

In de zomer van 1916 maakte ik met QUANJER een oriënteringstocht mee van de keuringscommissie der Friese Maatschappij van Landbouw. Ik meende toen al

vrij wat te weten van verschillende aardappelziekten. Een „geplaagde” plant was aangetast door *Rhizoctonia*. In Bravo zagen we „prachtige” bladrollers, een adjectief, waarmee de boer het echter niet eens was. Een dankbare taak vond QUANJER in een veld, waar gesneden knollen waren gepoot. Daar stonden de „afwijkers” vaak twee aan twee. Deze planten werden dan uitgegraven, de stukken, welke waren gepoot, op elkaar gepast en dan kon het bewijs geleverd worden dat de ziekte met het pootgoed was overgebracht en niet het gevolg was van een „paardenpoot”, „de schoffel”, „nachtvorst”, „broei” of een andere denkbeeldige oorzaak. Met grote belangstelling werd dan geluisterd naar de uiteenzetting van QUANJER en naar zijn adviezen. Hij wist vertrouwen te wekken en medewerking te verkrijgen. En overal werd dan materiaal ingezameld, dat dienst moest doen voor nieuw onderzoek. De uitkomsten van het experiment werden weer getoetst aan de ervaringen in de praktijk.

In die tijd heeft QUANJER met zeer velen over aardappels en aardappelziekten gepraat ondanks de gebrekkige kennis of misschien wel wegens deze gebrekkige kennis. Want vele verschijnselen, welke ons thans duidelijk zijn, waren toen raadselen en het aantal gissingen over een bepaald probleem is nu eenmaal groter dan het aantal oplossingen. Was er steeds besmetting in het spel? En zo ja, hoe vond deze plaats? Ging ze door de grond en zo ja, hoe ver? Bleef de smetstof in de grond achter? Hoe stond het met de vatbaarheid der verschillende rassen? Waarom was in het Zuiden meer degeneratie dan in het Noorden? En nog vele andere vragen werden gesteld, gewikt en gewogen.

Al vroeg heeft QUANJER ingezien dat „veroudering” een verzamelbegrip was voor zeer vele en voor uiteenlopende verschijnselen. Dit complex uiteen te leggen in al zijn delen en elk deel afzonderlijk te bestuderen was zijn streven. Hierbij was zijn enthousiasme even groot als zijn volharding. Toen ik bij een pas ontworpen proef de opmerking maakte dat men minstens 2 of 3 jaar zou moeten wachten op een uitkomst, ontving ik de vriendelijke terechtwijzing:

Nicht Kunst und Wissenschaft allein
Geduld will bei dem Werke sein.

Zij, die QUANJER van nabij kennen, zullen zich over een dergelijk antwoord niet verbazen. Zijn liefde voor grote denkers en schrijvers blijkt ook uit de motto's, welke hij vroeger gaarne koos voor zijn publicaties.

Het onderzoek der degeneratieziekten levert ons een prachtig voorbeeld hoe door nauwe samenwerking van wetenschap en praktijk een vruchtbare samenwerking kan ontstaan, tot heil van beide. Van nabij heb ik de ontwikkeling van de aardappelkeuring en van de aardappelselectie meegemaakt en ik weet hoe groot het aandeel van QUANJER is geweest bij het leggen van de fundamenten.

Deze herinneringen van een oud-assistent mogen de ouderen onder ons in gedachten even terugvoeren naar een periode, welke ruim 30 jaar achter ons ligt. Voor de jongeren mogen zij het beeld oproepen van een man der wetenschap, die naast grote bekwaamheden als docent en onderzoeker de gave bezat te putten uit de schatkamer van de landbouwpraktijk en deze omgekeerd ook wist te verrijken.